

Payí Poro Garesia piropenisíyo ηweáyí nání eañinarini.

Payí rina Jisasoyá siyikíyí piropenisí yoí Garesiayo ηweagíáyí nání Poro eañinarini. Poro xámi émáyí añí tñmíni wáf nura nemeríná Garesia piropenisíyo nání nurí añí obaxí e e ikwíroniñíyo wáf nura emeñinigini (Wáf wurimeiarigíáwa 13:1-14:26). E nemo ámi wí e nání nurí yaríná Judayí wí Garesia piropenisíyo nání nuro ámá Poro xwíyá Jisaso nání riniñí yayí winipaxípi wáf uraríná Jisasomi dñí wikwírogíáyo xenwí nuréwapíyiro réniñí urigíawixini, “Jisasomi dñí niwíkwíroro aiwí iyí símí sío miwákwínipa ero ηwí ikaxí Moseso niriñí eañípimi ení píraníñí mixídiipa ero nerónáyí, Gorixoyáyiné imónipaxímani.” urigíápi nání Poro nijíá nimónimáná payí rina niriñí eañinigini. Xenwí uréwapíyarigíáyí ríwí numero sa Jisaso nání uréwapíyíñípi dñí ikwírórixiniri niriñí eañinigini.

¹⁻² Poroni —Nioni Kiraisoyá wáf wurimeiaríñá wonirini. Ámá wí Gorixo nání wáf wurimeíwiniginiri nirowárenapigíámani. Wí Gorixoyá wáf wurimeiarigíá wo imóníwiniginiri niriñípeagíámani. Ápo Gorixo — O Jisasi Kiraiso xwáripáyo dání owiápnímeaniri sñí wimixiñorini. O tñni Kiraiso tñni awaú

nirípeagfíoniríní. Nioní t́nń negí níríxímeá re ńweagfá nńń t́nń Goríxoyá sıyıkf imónıgfa Garesia pıropenısıyo ańf bı bımı ńweagfáyńé nánı payf rına nearı mónaparıńwıı. ³ “Negı ápo Gorıxo t́nń negı Ámıná Jısaı Kiraiso t́nń wá seawianrı seyńé nıwayırónıro ńweapfı nánı seaimıxıri oépiyı.” nimónarını. ⁴ Kiraiso nene ámá Gorıxomı mıxıdarıgıáyf yarıgıápa mepa yanf wá nánı uyıńıf yarıgıá rına dánı gwıńıńf neaıkweanı nánı enıńıgıńı. E nerfına negı ápo Gorıxo “E éwıńıgıńı.” yaiwıńfı t́nń xıxenı nerı nene f wı yarıńwá pı yokwarımı neaimınrı nánı yoxáf pámı xe onı pı kípoyınrı enıńıgıńı. ⁵ Ayınánı ínına Gorıxomı yayf numera úwanıgıńı. E éwanıgıńı.

“Xwıyfa yayf neainarıńfı ná bıńı imónıńı.” urıńf nánırını.

⁶ Nionı seyńé yarıgıá pı nánı ududf xwé nınarını. Seyńé sıńı mé Kiraiso wá nıseawianrı seaińf pımı dánı Gorıxonıyá oimónf poyınrı wéyo fá seaumırıńomı nıwıepısamoárımı nuro mimónf xwıyfa yayf neainarıńf bımı oxıdaneyınıro yarıńagfa nánı ududf xwé nınarını. ⁷ Apı nepa xwıyfa yayf neainı paxf bımanı. Ámá wı seyńé ayá nısearemorı xwıyfa Kiraiso nánı yayf neainı paxf imónıńfı naıroayırı ikıxeanıro yarıńagfa nánı rarıńıńı. ⁸ Ámáone aıranı, ańfnaıf wo aıranı, xwıyfa yayf neainarıńf nionı xámı wáf nısearırına searırıńapı t́nń xıxenı mısearf xegf bı nısearırınáyf, xe roapıkınfwanıgıńı.

9 Niseariríná rixa e seararínwá aiwi ámi axípi bi osearimíni. Giyí giyí xwiyíá yayí neainaríní nioní wá seararíná aríá nigíápi tñí xixeni mīsearí xegí bi nisearirínáyí, xe roapikínírxini. 10 “Poró áamá nñni xfo yarínípi nání yayí owiníri raríni.” rīseaimónaríni? Oweoi, áamá maríái, Gorixoní nioní yarínápi nání yayí owiníri yaríníni. “Poró áamá sírogwí tñáoni oimónimíníri yaríni.” rīseaimónaríni? Nioní áamá sírogwí tñáoni oimónimíníri nerí síhwiríyí, Kiraisoyá xínáíníní nímóníri omíní wíarínáoni imónimíníri enámani.

“Xwiyíá nioní wá seararínápi Gorixo wá nókímíxíníri.” uríní náníri.

11 Níríxímeáyíné, xixeni imóníní rípi osearimíni. Xwiyíá yayí neainaríní nioní wá searínápi áamá wí érowiápnígíápimani. 12 Áamá wo rarínagi aríá winápimani. Áamá wo níréwapíyínípimani. Oweoi, sa Jisasi Kiraiso xewaníno wá nókímíxíníri. 13 “Gí Judayí Gorixomi píraníní oxídaneyíniro yarígíapa nioní eníná neríná yagápi nání seyíné rixa aríá wigíawixini.” nímónaríni. Gorixoyá síyikí iwamíó imónígíáyo xeaníní ríá tñí níwikárirí anípá imíxárimígíníri yagáríni. 14 Gí aríowa érowiápnígíápi oxídimíníri neríná gí níríkwí wa nioní tñí xixeni imónagíamani. Nioní gí aríowa nérowiápníro níneaiwapiya bígíápi oxídimíníri ayá ríá níweagí enagi nání nioní tñí xixeni imónagíamani. 15-16 Nioní e yagáoni aiwi Gorixo —O gí inókí síni míníxírí enáná wá níníwianírinípi dání xíoyáoni oimóníri

nánì wéyo íá numírìṣorìní. O Poro gí íwo nánì émáyo wáf nurìmeíwínìgìnrì nìwimónìrì o nánì wáf nókímìxìṣíná axíná nurì wáf nókímìxìṣìpì nánì áamá wí t́nì xwìyíá bí m̀rìnrìṣwanìgìnrì. ¹⁷ Wáf wurìmeip̀r̀f́a nánì xámì nimónìgíáwa Jerusaremì ṣweag̀e nánì wí muṣanìgìnrì. Sa Arebiayíyá aṣíyómìnrì nurì e dánì ámì aṣí Damasikasíyì rìnrìṣpìnrì nánì uṣanìgìnrì. ¹⁸ E nemonì xwiogwí rìxa waú wo pwéáná “Pitao t́nì xwìyíá ṣweá+mìgìnrì.” nìyaiwirì Jerusaremì nánì nurì o t́nì nìṣwearínrá śf́a wé wúkaú s̀kwí wú yeamúroarínrá ¹⁹ wáf wurìmeiarìgíá wíamì s̀ṣwí m̀wínìpa néra numáná aí Jemiso, Ámínáomì xogwáomìnrì s̀ṣwí wínìṣanìgìnrì. ²⁰ Xwìyíá agwì nionì nearì wírénaparìṣápì Gorìxoyá s̀ṣwí t́ṣf́ e dánì “Yapí bí m̀rarìṣnrì.” nìsearìrì eaarìṣnrì. ²¹ Pitao t́nì xwìyíá nìṣweámonì ámì aṣí Siria p̀ropenìsíyo t́nì aṣí Sirisia p̀ropenìsíyo t́nì níkwírónrìga uṣìpì t́ṣf́ e nánì uṣanìgìnrì. ²² Nionì e eṣá eṣagì nánì íná Kiraisoyá s̀yìkí imónìgíá Judia p̀ropenìsíyo aṣí apì apìnrì ṣweagíáyì nionì s̀nrì s̀ṣwí m̀nanìgíá eṣagì nánì s̀m̀manṣ́ mí m̀nómìxìpaxí nimónìro ²³ wígí wínìyí sa xwìyíá r̀pì r̀nrìnrìṣagíá aríá wíayìgíawìxìnrì, “Nene xámì xeanìṣf́ ríá t́ṣf́ neaìkárìṣo s̀nrì axìpì e mé rìxa xwìyíá nene d̀ṣf́ wíkwíroarìṣwá xwìríá oìkìxémìnrì eṣìpì wáf r̀mearìnrì.” r̀nrìnrìṣagíá aríá ǹwíayìro ²⁴ “Ayí Gorìxo omì wíémóagì nánì ríá e yarìnrì?” nìyaiwìro nánì yayí umegíawìxìnrì.

2

Wáf wurìmeiarìgíá wíá Poromì umímìnrìgíá

nánirini.

1 Xwiogwí wé wúkaú síkwí waú waú nememoní Banabaso t́nì nerimeánirai Taitasomí nìwirimeámí ámí Jerusaremí nání unwanigíní. ² Nioniyá d́nǎf t́nì maríáí, Gorixoyá d́nǎf t́nì wáf wurimeiarígfá gí wáa —Awa ámá wí “Wíníyo seáyí e wimónígfáwaríani?” wíaiwiarígfáwaríní. Awa t́nì xwíyíá nweámíngíniríná nurí xwíyíá yayí neainarínǎf nioní émáyí anǎyo wáf urarínǎpí nání áwanǎf nurémearíná awa “Joxí wáf nuríríná xámí néra bínǎpí t́nì agwí yarínǎpí t́nì suríma yarínǎf.” nírípíríxínírí xámí awamí ínímí áwanǎf urarínǎnigíní. ³ E éagí aí Taitaso, nioní t́nì úo —O Gíríkíyí woríní. O nání aí awí eáníge dání re wí minírígfáwixíní, “Iyí símí síní sító mívákwínínáná nene t́nì nawíní kumíxíní paxomaní. Xámí iyí símí sító owákwípoyí.” wí minírígfáwixíní. ⁴ Mimóní níríxímeá imónígfáyí —Ayí nene gwínínǎf nweanwaéne imónírane re yaiwirane “Kirisomí d́nǎf nìwíkwírorínǎpímí dáníní wé rónínǎf wiene imóní paxímaní. Omí d́nǎf nìwíkwírómáná nǎwí ikaxí eánínǎpímí nìxídírínǎpímí dání Gorixoyá sínǎwíyo dání wé rónínǎf wiene imóní paxíríní.” yaiwirane yaníwá nání gwínínǎf neanwiráranírí egíáyíríní. Ayí Kirisomí d́nǎf wíkwíroarínǎpímí dání nǎwí ikaxí eánínǎpímí xídání nání áxenwarí minínwaéne sínǎwí íwí neanímeaaníro nání ámá kíkíá imónígfá wínínǎf nimóga neámeagíáyíríní. ⁵ Ayí xenwí rarígfápí none wí aríá nìwirane mívídí

xwiyá yáy neainariḡ nepaxiḡ imóniḡpi seyiné t́ámíni sini aniḡ niriḡa uná nání ayo pírí niwialkirane enwanigiḡ. ⁶ Apíni maráá, wá wurimeiarigá “Wíniyo seáyí e wimónigáwaráni?” waiwiarigáwa — Awa xámí Ámináo t́ni emeagáwa aí “Ayí ananirini.” yaiwiarigáwarini. Gorixo ámayo símí símí e mumeariḡ enagi nání rariḡni. Awami xwiyá nioni wá rimeariḡapi nání áwaní urémeáaná re wí mniirigáwixini, “Joxí wá niriḡná xwiyá nimúrori rariḡpi, ayí ripirini.” wí mniirigáwixini. ⁷ Wí e mniiripa nero sa diḡ rípi niaiwigáwixini, “Gorixoyá diḡyo dání iyí símí só mniwákwinipa yarigáyo wá uriniri uowariḡoráni? Pitaó negí Judayo wá uriniri uowariḡipa émayo wá uriniri uowariḡoráni?” niaiwigáwixini. ⁸ Gorixo iyí símí só wákwinigáyo wá uriniri Pitaomi ení sixí wimixiḡpa nioni ení émayo wá uriniri ení sixí nímixiḡ enagi nání rariḡni. ⁹ Apí nniawiro mí nniómixiro “Gorixo Poromi wá niwianiri e wiirifáni?” nniawiro nání Jemiso t́ni Pitaó t́ni Jono t́ni — “Awa aní iyí noraniga punḡpiniḡ imónigáwaráni?” waiwiarigáwarini. Awa axípiḡ re rinárigáwixini, “None Judayí anímiḡ wá uraníwariḡ. Poro t́ni Banabaso t́ni awaú émayí anímiḡ wá uripisíriḡni.” niriḡro yawawi “Awa t́ni níximixiniri yarigáwoneráni?” yaiwiani nání siganixí niyeairo yáy yeawárigáwixini. ¹⁰ E neróná yawawi “Apí oyaiyi.” niyeaimóniri

símí xeadípenarigwípi nírínáiro rípi ní yearígwáwixíni, “Awagwí áamá re ηweagfá dífwí ikeamónigfáyo dñf nímorí arírá bí owiáiyínírfí éfísixíni.” yearígwáwixíni.

Poró Pitaomí áamá síηwí anigfē dání míxí uríηf nánírfíni.

¹¹ E nerí aí Pitao añf Adióki ríníηfípimí nání níbiríná xewaníηo xwíyífá meárínípxíf bí ikárínfagí nání níoní mímayó dání níwíáíkirí xfómí “Nípkwíní míyaríηíni.” uríηanigíni.

¹² Ayf rípi nání e uríηanigíni. Ámá Jémiso tfámíní síni mírémónapípa enáná Pitao ananí áamá émá tfíní níkumíxínírfí aiwá nawíní nagfírfíni. E nerí aí áamá awa —Awa re rarígwáwaríní, “Émáyf Jíjasomí dñf níwíkwíroro aí iyf símí sfó míwákwinípa nerínáyf, Goríxoyá ímónípxímaní.” rarígwáwaríní. Awa rémónapáná Pitao ríxa wé fá nímixeánírfí síni émáyf tfíní níkumíxínírfí aiwá nawíní nagfímaní. Awa nání wáyf nerí e yagfírfíni.

¹³ Judáyf Jíjasomí dñf wíkwíroarígwá Adiókiyo ηweagfáyf “Pitao wé fá nímixeánírfíná xixení míyaríníni.” níwímónírfí aí ayf ení Pitao enípa axípi éwapfínígwáwixíni. E nero wígwá éwapfínífpímí dání dñf Banabasoyápi ení pírfí yípákwígwáwixíni. ¹⁴ E éagfá aiwí níoní ayf xwíyífá yayf neainaríηfípi pírfáníηf fá míxírfípa nero apí tfíní nepa xixení míyaríηagfá níwínírfíná Pitaomí áamá níní aríá egfē dání re uríηanigíni, “Joxí Judáyf woxí aí yegíyf yarígwápa íníná mé émáyf yarígwápa níwímónírfí yaríηoxí enagí nání pí nání émáyf

re oyaiwípoyiniri wikáríminiri yariñini, 'Judayí yariğfápa nimónirane mepa neranénáyí, nípikwiní miyarinwiní.' oyaiwípoyiniri pí nání wikáríminiri yariñini?" uriniginí.

"Jisasomi dñf wíkwírófápimi dánini Gorixo 'Wé róniğfáyíriní.' rárarinñí." uriní nániní.

¹⁵ Ámí re uriniginí, "Yawawi yegí inókípaú yeaxirigíe dání émáyí imónirai ñwí ikaxí rininñipimi wiaíkiarigwíwawi imónirai mé Judayí imónigwíwawiriní. ¹⁶ E imónigwíwawi enagí aí Gorixo ámá ñwí ikaxí Moseso eañpí xídarigfápimi dání wí 'Wé róniğfáyíriní.' mírárí ámá Kiraisí Jisasomi dñf wíkwíroarigfápimi dání 'Wé róniğfáyíriní.' rárarinñí enpí nání nñfá nimónirai nání yawawi Gorixo yegí ñwí ikaxí eáninñipimi xídarigwíwawí dání marfát, yegí Kiraisí Jisasomi dñf wíkwíroarigwíwawí dání 'Wé róniğfáyíwawíriní.' rárinñá enagí nání yawawi aí Kiraisomi dñf wíkwírogwísisixiní. O ámá wo aí ñwí ikaxí eáninñipí xídarinñipimi dání 'Wé róninñoriní.' wí rárinñá menagí nání Kiraisomi dñf wíkwírogwísisixiní. ¹⁷ Yaiwanñowawi ñwí ikaxí eáninñipí nixídrainá yariğwíwawí dání marfát, Kiraiso neainñipimi dñf wíkwíroarigwíwawí dání Gorixo 'Wé róniğfáyíwawíriní.' yearárinñíwawi oimónaiyiniri nerfná Judayeneyá ñwí ikaxí 'Apí apí éfrixiní.' rininñipimi wiaíkigwíwawí imónigwíwawíriní. E imónigwíwawí enagí nání re rípaxíraní, 'Kiraiso ámá íwí epíri nání wiepísarinñoriní.' rípaxíraní? Oweoi, wí e rípaxí mimóniní. ¹⁸ Aní nioní

p̄ineaár̄iñáiwá ámi n̄im̄ir̄ir̄ínáyí, ‘Ñw̄ íkax̄í eán̄iñ̄í̄pimi wiākiar̄iñox̄ir̄ini.’ n̄ir̄ipax̄ir̄ini. Aȳ r̄ip̄i rar̄iñ̄ini, ‘Nion̄i Judayeneyá ñw̄ íkax̄í r̄in̄iñ̄í̄p̄i r̄íw̄í n̄imor̄íná nepa sip̄í b̄i méagi aí xám̄i ap̄i n̄ix̄ídir̄iñ̄í̄pimi dán̄i wé rón̄iñáon̄i imón̄iñ̄iḡin̄ir̄i eñá em̄i mon̄ápi ámi fá n̄ix̄ir̄ir̄ínáyí, “Ñw̄ íkax̄í eán̄iñ̄í̄pimi wiākiar̄iñox̄ir̄ini.” n̄ir̄ipax̄ir̄ini.’ rar̄iñ̄ini. ¹⁹ Aȳ r̄ip̄i nán̄ir̄ini. Nion̄i s̄ini ñw̄ íkax̄í eán̄iñ̄í̄pimi ox̄ídim̄in̄ir̄i ner̄íná ñij̄á re imón̄iñár̄in̄i, ‘Apimi dán̄i áma wí Gor̄ixoyá s̄iñw̄íyo dán̄i wé rón̄iḡíáyí imón̄ipax̄ímani.’ Nij̄á e nimón̄ir̄i nán̄i s̄ini apimi n̄ix̄ídim̄i nán̄i r̄ixa peḡíáyí won̄in̄iñ̄í̄ imón̄ir̄i Gor̄ixom̄in̄i n̄ix̄ídir̄i d̄iñ̄í w̄ikw̄róm̄i nán̄i s̄iñ̄í eḡíáyí won̄in̄iñ̄í̄ imón̄ir̄i eñár̄in̄i. ²⁰ Nion̄i Kiraiso t̄in̄i nawín̄i r̄ixa ík̄á yox̄áfp̄ami pegw̄íon̄ir̄ini. Aȳ r̄ip̄i rar̄iñ̄ini, ‘Nion̄i Gor̄ixoyá d̄iñ̄í t̄in̄i Kiraiso t̄in̄i nawín̄i ikár̄in̄igw̄íon̄ir̄ini.’ rar̄iñ̄ini. Nion̄i pí pí yar̄iñápi ḡí d̄iñ̄íyo dán̄i yar̄iñámani. Kiraiso nion̄i d̄iñ̄í ík̄ík̄í nin̄iñ̄í̄ eñagi nán̄i oyá d̄iñ̄íyo dán̄i yar̄iñár̄in̄i. S̄ini xw̄á t̄íyo n̄iñwear̄íná pí pí yar̄iñápi, aȳ Gor̄ixoyá xewaxom̄i —O nion̄i nán̄i d̄iñ̄í sip̄í n̄iw̄in̄ir̄i yor̄ir̄in̄iñor̄in̄i. Om̄in̄i d̄iñ̄í n̄iw̄ikw̄ror̄i yar̄iñár̄in̄i. ²¹ E ner̄íná Gor̄ixo nion̄i wá n̄in̄iwian̄ir̄i niñ̄í̄p̄i peá moar̄iñámani. Ñw̄ íkax̄í eán̄iñ̄í̄pimi n̄ix̄ídir̄iñ̄í̄pimi dán̄i áma nepa wé rón̄iḡíáyí imón̄iñánáyí, aȳ Kiraiso pen̄í̄p̄i sur̄ímá peár̄ipax̄ir̄ini.” ur̄iñaniḡin̄i.

3

D̄iñ̄í n̄iw̄ikw̄ror̄iñ̄í̄pimi dán̄i imón̄ipax̄í̄p̄i t̄in̄i

ηωί ikaxίpi nixídriηίpimi dáni imónipaxίpi tίνi nánirini.

¹ Majimajíá ikárinarigíá Garesia ηweagíáyíné, áamá go diηί píripírí seaíagi yariηoi? Kiraisomi yoxáípámi yekwíroaráná nene nání neaiηίpi nání nioni seyíné tίνí niηwearíná píraníηí repiyí niseaiéra uná eηagi nání sewaniηíyíné siηwí tίνíníηí wínigíá eηagi nání rariηini.

² Nioni yariηí bi rípiini oseaimini, “Gorixo xegí kwíyípi niseaiapíríná seyíné ηwí ikaxí Moseso eaiηίpimi xídariηagíá niseaniri seaiapíηírani? Xwiyíá Kiraiso nání riniηίpi aríá niwiro diηí wíkwíróagíá niseaniri miseaiapi eaiηírani?”

³ Seyíné arige nero majimajíá ayá wí ikárinariηoi? Iwamó íná Gorixoyá oimónaneyiníro kwíyípi eηí seaímixiηίpimi dání néra núfasáná agwi segí eηí eániηgíápimi dánini yóí oimónaneyiníro riyariηoi?

⁴ Kiraisomi diηí wíkwíróáná seaímeaní nipiini suríma ríseaímeaníniηíni? “Oweoi, api suríma wí miseaímeaníniηíni.” nimónarini.

⁵ Gorixo xegí kwíyípi sixí niseayiri emimí niseaíwapiyiríná seyíné ηwí ikaxí Moseso eaiηίpimi xídariηagíá niseaniri nání seaíwapiyariηírani? Xwiyíá yayí neainariηí imóniηίpi aríá niwiro diηí wíkwíróagíá niseaniri nání miseaíwapiyipa yariηírani?

⁶ Bíkwíyo re niriiniri eániini, “Ebiríamo Gorixo urípi diηí wíkwíróagi nání ‘Wé róniηí imóniηí worini.’ ráriηírinini.”

⁷ E niriiniri eániηagi nání diηí re mórixini, “Giyí maríái, diηí Gorixomi wíkwíroarigíáyí Ebiríamoyá

7 wíaríawé imónígfáyíriní.” mórírixiní. 8 Eníná Gorixo re enwípeáriní enagí nání “Émáyí nioní díní níkwíróáná ‘Wé rónígfáyíriní.’ ráríimiginí.” níríní enwípeáriní enagí nání Bíkwyo níríní eánínípa Ebíramomí xwíyá yáyí winaríní imóníní rípi uríniginí, “Joxímí dání áamá ríxí wírí wírí egáyo níyoní naní wiimíáriní.” uríniginí. 9 Ayínání re rípxáriní, “Gorixo áamá xíomí díní wíkwíroarígá gíyí gíyo Ebíramo, díní wíkwíronomí tíní nawíní naní wiíníyíriní.” rípxáriní. 10 Rípi nání ení díní nímoríná axípi yaiwípxáriní. Áamá ηwí ikaxí Moseso eanípimi níxídrínípi dání Gorixoyá síηwíyo dání wé róníηwaéne oimónaneyíní yarígá níní oyá síηwíyo dání sa anínímíxínípríá nání xwíyá meárinígfáyí imóníηoi. Bíkwyo re níríní eánínagí nání raríní, “Áamá ηwí ikaxí Bíkwyo eáníní api api níyoní xíxeni míxídrípa yarígá gíyí gíyí Gorixoyá síηwíyo dání sa nanínímíxínáníro nání xwíyá meáriníηoi.” níríní eánínagí nání raríní. 11 Bíkwyo rípi ení níríní eánínagí nání raríní, “Áamá díní wíkwíróagá nání Gorixo ‘Wé róníηoi.’ ráríníyí díní níyímíní tígá imónípráoi.” níríní eánínagí nání díní re yaiwíarípxáriní, “Áamá wo ηwí ikaxí eánínípi xídarínagí nání Gorixo ‘Wé róníηoxíriní.’ urárípxá mimóníní.” yaiwíarípxáriní. 12 Wé róníní oimónaneyíníro ηwí ikaxí xídarígápi, ayí Gorixomí díní wíkwíroarígápi tíní xíxenímani. Rípi Bíkwyo níríní eánínagí nání raríní, “Áamá ηwí

ikaxí eáninǵipi xǵdarǵǵáyǵ bǵ aǵ mǵwiamó wigǵ xixeni nixǵdirǵinǵipimi dánini dǵnǵ nǵyǵmǵinǵ tǵǵǵáyǵ imónarǵǵárini.” nǵrǵnǵrǵ eáninǵagi nánǵ rarǵinǵ. ¹³ Judayene ǵwǵ ikaxí eáninǵipimi dánǵ nanǵnanǵwá nánǵ xwǵyǵá meárǵinǵwaéne imóninǵagi aǵ Kiraiso xewanǵo nene nánǵ xwǵyǵá neameárǵinarǵná wanǵnǵmǵixǵápimi dánǵ gwǵnǵinǵ nearoayǵronǵrǵini. Ayǵ rǵpǵ nǵrǵnǵrǵ eáninǵagi nánǵ seararǵinǵini, “Ámá pikǵáná ikǵáyo yekwǵroárǵinǵǵá gǵyǵ gǵyǵ Gorǵxoyá sǵǵwǵyo dánǵ anǵnǵmǵxǵnanǵro xwǵyǵá meárǵinǵǵáyǵrǵini.” nǵrǵnǵrǵ eáninǵagi nánǵ “Kiraiso nene nánǵ xwǵyǵá neameárǵinǵipimi dánǵ gwǵnǵinǵ nearoayǵronǵrǵini.” seararǵinǵini. ¹⁴ Ebirǵamomi sǵmǵmanǵyo dánǵ Gorǵxo “Nanǵ e nǵseaiimǵárini.” réroárǵinǵipi émáyo enǵ wǵmearǵ Judayene Gorǵxo negǵ arǵowami sǵmǵmanǵyo dánǵ “Nǵǵ kwǵyǵpǵ nǵseaiapǵmǵárini.” rǵinǵipi nene Kiraiso neaiinǵipi dǵnǵ wǵkwǵroarǵinǵwápimi dánǵ neaǵmearǵ enǵa nánǵ gwǵnǵinǵ nearoayǵronǵrǵini.

“Nwǵ ikaxǵpi nǵrǵrǵná Ebirǵamomi Nǵseaiimǵárini.” urǵinǵipi xwǵá oiwenǵnǵrǵ rǵinǵmani.” urǵinǵnánǵrǵini.

¹⁵ Gǵ nǵrǵixǵmeáyǵné, ámaéne yarǵinǵwápǵ nánǵ xwǵyǵá bǵ osearǵmǵini. Ámá wo xwǵyǵá rǵxa nǵréroárǵrǵná “E nǵsiimǵárini.” nurǵrǵ nánǵ “Joxǵ rǵrǵápǵ ikǵ sǵinǵagi nǵkwǵrǵmónǵmǵámǵni.” éninǵ nǵrǵrǵnáyǵ, rǵwéná ámǵ omǵwiárómǵnǵrǵ neri wǵ rǵnǵárǵni? Ámǵ sǵinǵ bǵ gǵwǵ nǵmǵxǵrǵ wǵ rǵnǵárǵni? Oweoi, ¹⁶ Gorǵxo Ebirǵamomi tǵnǵ iyǵ axǵpámǵ tǵnǵ sǵmǵmanǵyo dánǵ “Dixǵ iyǵ axǵpámǵ dánǵ nanǵ nǵseaiimǵárini.” réroárǵinǵipi

nuriri iyf axfpáyf niriiríná Ebirfamoyá fwíarfawé obaxf nánf mirf ná wonf Kiraiso nánf riñfiriñf. ¹⁷ Nionf osearimnirf seararñápf rípf imóniñf. Wigf símimañfyo dánf “Nañf e niseaiimfárinf.” nurármáná eñáná xwiogwf ríxa 430 nimúrómáná eñáná ñwf ikaxfpi nuriri aiwf xámf “E niseaiimfárinf.” nuriríná “Íkf síñagf níkwfirimónimfámanf.” éññf urárñfpi nánf wí rakínñfmanf. Ayínánf re nimónarinf, “ ‘E niseaiimfárinf.’ urárñfpi Gorixo wí xwía oiwenñf eñfmanf.” nimónarinf. ¹⁸ Ñwf ikaxf rññfpi xfdarñwápimf dánf Gorixo nene nánf neaipmoárinfpi neámeapaxf nimónirínáyf, nene re yaiwianiginf, “O ‘Niseaiimfárinf.’ réroárñfpiñf dññf wíkwfíroarñwápimf dánf neámeapaxfmanf.” yaiwianiginf. E nerf aí Ebirfamomf símimañfyo dánf “Niseaiimfárinf.” réroárñfpiñf dññf wíkwfíronfpiñf dánñf wímeañf eñagf nánf dññf wí e yaiwianiméwñf.

¹⁹ E seararñagf nánf ámá wo re nirññof, “Ñwf ikaxf rññfpiñf xfdarñwápimf dánf Gorixo nene nánf neaipmoárinfpi nepa mĩneámeapaxf nimónirínáyf, pí nánf ñwf ikaxfpi nearñfírfanf?” nirññof. Ai ayf Ebirfamoyá iyf axfpá imónñof —“Omñf dánf nañf niseaiimfárinf.” urññof, ayf orñf. O imónf e nánf “fwf nene yarñwápf xfoyá mañf nĩwiaíkirf rfa yarñwññf?” oyaiwípoynñf ñwf ikaxfpi nearñfírfanf. Ñwf ikaxf apf Gorixo añfnajfyá mañfyo dánf apaxfpánñf imónñf womf urñfpiñf. ²⁰ Ámá wo apaxfpánñf imónñof apf urññf nurowárírná xewanñof apf urññmenñof. E nerf aí Gorixo “E

niseaiimfáriní.” nuríríná áamá apaxípaníñí imóníñí womí murowárf wayá símimaníyo dání urarígápa axípi e enjíríní.

²¹ Áamá wo re riníñoi, “Goríxo xwíyíá Ebirfámomí símimaníyo dání ‘E niseaiimfáriní.’ nurímáná ámí ríwíyo xegí ámayo ñwí ikaxípi nuríríná ikweakwímí nerí mírípa reníniginí?” Áamá wo e ráná “Oweoi, wí e rípxímani.” urímííní. Goríxo ñwí ikaxí áamá níxídiríñípimí dání díní níyímíñí imóníprífa nání imónípaxí bí nírirí síñwiríyí, ayí ñwí ikaxí apí xixení xídaríñagífa níwíníríná “Gí síñwíyo dání wé rónígíáyínéríní.” urípaxí imónímínírí enjíríní.

²² E nerí aí ríwamíñí Bíkíwíyo neáníríñíyo dání ámaéne negí íwí yaríñwápi nání Goríxo gwíníñí neayáragíriní. Áamá Jisasi Kiraisomí díní wíkwíroarígíáyo sa e yarígápipimí dání “E niseaiimfáriní.” réroáríñípi tñí xixení wiinfa nání ámaéne íwí yaríñwápi nání ñwí ikaxí neáníríñíyo dání gwíníñí neayáragíriní.

“Ñwí ikaxípi Kiraisomí díní wíkwíróríxínírí yayíwí neamenjíríní.” uríñí náníríní.

²³ Xwíyíá díní wíkwíroaríñwáo nánípi síní mírínípa enáná ñwí ikaxí eáníñípi yayíwí níneaméra níbirí xwíyíá apí síñání imóníe nání gwíníñí neayáragíriní. ²⁴ Ayí rípi seararíñíní. Ñwí ikaxí eáníñípi Kiraiso tñí e nání níneaipemeámí neunfa nání yayíwí níneaméra bagíriní. Áamá Kiraisomí díní wíkwíroaríñagífa nání Goríxo “Gí síñwíyo dání wé róníñoi.” ráraríñí enagi nání nene apí e

imónaníwá nání yayíwí níneaméra bagíriní.
²⁵ Xámí yayíwí níneaméra bagí aí xwiyá díñí wíkwíroaríñwáo náníþ ríxa nimóníñagí nání yayíwí neamearíñþimi síní xídíþaxí meníni.

“Díñí wíkwíroaríñwáþimi dání Goríxoyá niaíwene imóníñwíni.” uríñí náníriní.

²⁶ Seyíné níyínéní Kiraisí Jisasomí díñí wíkwíroarígíþíþimi dání o tíní nawíní níkáríníro nání niaíwí Goríxoyá imónígíáyíneríni.

²⁷ Kiraiso tíní oikárínaneyíníro níyínéní wayí nímearo xío imóníñíþa oimónaneyíníro rapírapí wúníñí yínígíáríni. ²⁸ Seyíné níyínéní Kiraisí Jisaso tíní nawíní ikáríníñagí nání wiyíné Judayí imónígíáyíneraní, wiyíné Gírikíyí imónígíáyíneraní, wiyíné wayá xínáíwáníñí nimóníro omíñí wíiarígíáyíneraní, wiyíné omíñí wayáþi epíri nání áxenwarí minígíáyíneraní, wiyíné oxíyíneraní, wiyíné apíxíyíneraní, níyínéní síyíkí ná bíní imóníñagí nání Goríxoyá síñwíyo dání ananí imóníni. ²⁹ Kiraiso tíní nawíní ikárínígíáyíné eñagí nání Ebírfamoyá iyí axíþá imóníñoí. Ayínání xíomí símímaníyo dání “Níseaiimíáríni.” réroáríñíþi seaiiníáyíné imóníñoí. Segí arío Ebírfamoyá díñíþi meapírfáyíneríñí imóníñoí.

4

“Nwí ikaxíþimi níxídíríná gwíñíñí neayáragí aí Kiraiso nearoayíroníriní.” uríñí náníriní.

¹ Ewayí xwiyá ríþi osearímíni. Xano wíepíxíniasínío síní onímíá nimóníríná xanoyá

amipí nípini meanfo enagi aiwi xináiwániní
 nimóniro omíní wiiarigfáyí yapí imóninorini.
² Sfá xano ráriníyi imóné nání omí áamá wí
 yayíwí umero xfoyá omíní sinwí uwinaxídiro
 yarigforini. ³ Xámi nene ení niaíwenéniní
 imónagwáriní. E nimónirane xwiyfá sirimíní
 éwapínigfápi —Apí, ayí re rinarigfápirini, “Apí
 mepani. Apí m+nipani.” rinarigfápirini. Apí
 oyaneyiniri nixídíranená gwíniní neayaraqí
 enagi nání gwí omíniníní yagwáriní. ⁴ Nene
 e yagwá aiwi Gorixo “Ína imónwíniginí.”
 yaiwiáriníyi imónáná xegí xewaxomí xwá
 tfoyo nání uowárenapiniginí. Omí apixí wí
 uxiriri nwí ikaxí eáninípimi nixídírane gwí
 yárinagwáyí imóninwá womí uxiriri enorini.
⁵ Gorixo piaxí níneamerí xfoyá niaíwenéniní
 imónani nání nwí ikaxí nixídírinípimi dání
 gwíniní yárinagwaéne nearoayírówiniginiri
 uowárenapiniginí. ⁶ Agwí “Gorixoyá
 niaíwenerfani?” oyaiwinípoyiniri xegí
 xewaxoyá kwíyipi —Apimí dání Gorixomí
 nuriríná “Ápoxini. Ápoxini.” urarinwápirini.
 Apí ríxa sixí seamímonfirini. ⁷ Ayínání
 nwí ikaxí apí apí xídípíri nání siní gwí
 omíní yarigfáyínéniní mimóninjoí. Ríxa
 xfoyá niaíwíyíné imóninjoí. Xfoyá niaíwíyíné
 enagi nání xfo seainípimi dání xegí dínípi
 meapfífáyíné imóninjoí.

*“Seyné yarigfápi nání aga ayá sfwí niroariní.”
 uríní nánirini.*

8 Xámi Gorixo nání sını majtá nimónrı nání mıxıdıpa nerına ıwfa segı dııf tını imıxıgıfapı —Apı nepa ıwfa imónııfımanı. Apı omeıweaneyınrı nánı gwınııfı seayarınııfıne nimónıro yagfırını. ⁹ E nero aiwı seyne rıxa xıomı nıxıdıro áma xıoyá imónııagfa nánı —Apı rıpaxı aı áma xıoyá oimónıpoyınrı xewanııo seaimıxııfı eıagı nánı e nırırına “Ayı xıxenı rımını.” nimónarını. Rıxa xıoyá oimónıpoyınrı seaimıxııfı eıagı nánı seyne dııf arıge nimoro axmını nıkınımónıro ámi Judayıyá xwıyfá sırimııfı éwapnıgıfapımı —Apı pıranııfı seaimıxıpaxı wı mimónııfıpırını. Apımı arıge nıyaiwıro ámi oxıdaneyınrı yarıııo? Ámi Judayı iwamıó érowıapnıgıfapı nıxıdırııfıpımı danı gwınııfı oyarınaneyınıro rıyarıııo? ¹⁰ Seyne Judayı sfá ayımı “E epaxırını.” rarıgıfapı xıdıro emá sııf nánı sfá ayımı “E epaxı imónını.” rarıgıfapı xıdıro Gorıxo nánı dııf moprı nánı sfá ayı ayı imónána “Aıwá nimıxıro e érıxını.” rarıgıfapı xıdıro xwiogwı sııf imónána “E epaxırını.” rarıgıfapı xıdıro yarııagfa nánı seararııını. ¹¹ Seyne e yarıgıfapı nánı aga ayá sfwı nıroarını. Nionı seyne tını nııwearına anııfı mıfı nısearéwapıyırı aı “Sıwıá searéwapıyınarı?” nimónarııagı nánı ayá sfwı nıroarını.

¹² Gı nırıxımeáyne, waunı rıpı osearımını, “ıwı ikaxı rınııfıpımı danı gwınııfı yırónııáonı imónııápa seyne enı axpı imónıpoyı.” osearımını. Nionı enı seyne imónıgıfápa sa áma wonı imónııagı nánı seararııını. Nionı seyne

seámeáána seyíné sipí wí m+nikárigfawix+ni. ¹³ Seyíné nijfáriní. Iwamfó íná dání xw+yfá yayf neainar+ñpí wáf n+sear+r+na r+ram+ñf nimón+rí nání sear+ñanig+ni. ¹⁴ Nioní r+ram+ñf imón+ñápí seyíné xw+r+á seain+m+n+rí enj+ aiw+ seyíné wí peayf n+n+wian+ro r+w+ m+n+mó Gor+xoyá a+ñ+najf wom+raní, Kiraiso xewan+ñom+raní, n+m+m+n+r+ñf n+m+m+n+igfawix+ni. ¹⁵ Nioní wáf searána seyíné “Xw+yfá yayf neain+paxf+pí arfá wianfwaéne, nene mimón+ñw+ reñwini?” n+yaiwin+ro yayf seain+ñf+pí g+imí n+moro yar+ñoi? Íná e epaxf nimón+rí s+ñw+r+yf, niapan+ro nání segf s+ñw+ aí yón+paxf imón+ñagfá s+ñw+ sean+ñá enagi nání searar+ñ+ni. ¹⁶ Nioní nepax+ñf imón+ñf+pí t+ni xixeni nearí searar+ñagí nání seyíné “O s+m+ t+ni neaimfán+rí yar+ni.” r+seaimónar+ni? ¹⁷ Ámá ñw+ ikaxf r+n+ñf+pí t+ni gw+n+ñf seayáran+ro yar+g+áyf mepí n+seat+n+ro aiw+ nanf seaíwap+y+yan+ro nání mepí seat+nar+g+ámani. Poroní r+w+ n+n+mómáná noneyá sírogw+ oimón+poy+n+rí seay+ñw+roan+ro yar+ñoi. ¹⁸ Nanf seaíwap+y+ip+rí nání mepí n+it+n+róná ayf anan+r+ni. Nioní seyíné t+ni ñweañánání marfá+, nioní m+ñweañagí aiw+ nanf seaíwap+y+ip+rí nání mepí n+it+n+róná ayf anan+r+ni. ¹⁹ Gf niaíw+n+ñf imón+g+áyf+né, r+n+ñf ap+xíwa niaíw+ x+ran+ro íná winar+ñf+pa nioní ení seyíné xerw+mí war+g+ápí p+ní n+wiár+ro Kiraiso imón+ñf+pa imón+p+r+e nání ámí axf+pí e n+niga war+ni. ²⁰ E n+sear+rí aí m+ix+ni m+searf n+penf xw+yfáni sear+mí nání seyíné t+ni onweám+n+rí nání ík+n+ñf sipí niar+ni. Seyíné

xerwámí warígfápi nání ududí ninaríḡagí nání seararíḡiní.

Xegái t́nı́ Seraı́ t́nı́ nánı́ nırıŕnáná ewayı́ xwı́yá́ bı urı́ḡı́ nánırırını́.

²¹ Nwá ikaxı́ rını́ḡı́pımı́ xı́darı́ḡwápımı́ dánı́ Gorı́xoyá sıḡwı́yo dánı́ wé rónı́ḡwaéne oımónaneyırırı́ yarı́gfáyı́né, yarı́ḡı́ bı rı́pı́ oseaimını́, “Nwá ikaxı́ eánı́ḡı́pımı́ dánı́ rını́ḡı́pı́ nánı́ nepa dı́ḡı́ mı́moarı́gfáyı́néranı́?” ²² Bıkwı́yo dánı́ xwı́yá́ bı rı́pı́ nánı́ nırırını́ eánı́ḡagı́ nánı́ osearımını́. Ebırı́famo nı́aı́wı́ waú emeaagırını́. Wı́o xınáını́ḡı́ nımónırı́ omı́ḡı́ wı́ıarı́ḡı́ xırı́ḡorını́. Wı́o xegı́ xı́epı́ —Í xınáını́ḡı́ nımónırı́ omı́ḡı́ mı́wı́ıpa yarı́ḡı́rını́. Í xırı́ḡorını́. ²³ Xınáını́ḡı́ nımónırı́ omı́ḡı́ wı́ıarı́ḡı́ xırı́ḡo sa apı́xı́wa oxı́ t́nı́ nemero nı́aı́wı́ xırarı́gfápa xırı́ḡorını́. Xı́epı́, xınáını́ḡı́ nımónırı́ omı́ḡı́ mı́wı́ıpa yarı́ḡı́ xırı́ḡo Gorı́xo Ebırı́famomı́ sımı́manı́yo dánı́ “E nı́sı́ımı́árını́.” urı́ḡı́pımı́ dánı́ xırı́ḡorını́. Bıkwı́yo apı́ nánı́ nırırını́ eánı́ḡı́pı́ nánı́ osearımını́. ²⁴ Xwı́yá́ ípaú nánı́ rını́ḡı́pı́ agwı́ rı́ná imónarı́ḡı́ bı t́nı́ rı́ramı́ḡı́yı́ nını́rı́ rı́paxırını́. Ípaú xwı́yá́ Gorı́xo ráarı́ḡı́ bıaú nánırını́. Xwı́yá́ bı —Apı́ ḡwı́ ikaxı́ rını́ḡı́pı́rını́. Apı́ dı́wı́ Sainayı́ rını́ḡı́pı́ t́ḡı́ e dánı́ ráarı́ḡı́pı́, ayı́ Xegái nánırını́. Nı́aı́wı́ í xırı́ḡı́yı́ xınáı́wánı́ḡı́ nımónı́ro omı́ḡı́ wı́ıpı́rı́fá nánı́ imónı́ḡı́yırını́. ²⁵ Dı́wı́ Sainayı́ rını́ḡı́pı́ Arebia imónını́. Apı́ Jerusaremı́ agwı́ rı́ná imónı́ḡı́pı́ t́nı́ rı́ramı́ḡı́yı́ nını́rı́ imónı́ḡı́pı́rını́. Ámá aḡı́ apımı́ ḡweáyı́ xınáı́wánı́ḡı́ nımónı́ro

om+ñf wiir+g'áy+ñf imón+ñag'á nán+ rar+ñ+ñ.

²⁶ Ámá añf apimi ñweáyf x+náiwán+ñf nimón+ro om+ñf wiir+g'áyf imón+ñag'á aí ámá Jerusarem+ añf nam+ imón+ñ+pimi ñweáyf r+xa gw'ñ+ñf yíron+g'áy+r+ñ+ñ. Añf ap+ Kiraisom+ d+ñf w+kw'ronwaéne negf nókín+ñf imón+ñ+p+r+ñ+ñ.

²⁷ B+kw'yo dán+ añf ap+x' ípaú t'ñ+ r'ram+ñ+y+ apiaú nán+ xw+y'á r+p+ ñ+r+ñ+r+ eán+ñag+ nán+ searar+ñ+ñ, “Ap+x' niaíw' m+x+r' ox' ron+x' yayf é+r+x+ñ+ñ. Jíx+ ap+x' niaíw' ñ+x+r+r'ná r'ñ+ñf winar+ñ+p+ s+ñ+ m+sin+pa yar+ñ+x' manf nexoar+ meanf r+r+x+ñ+ñ. Niaíw' ap+x' meawár+ sin+x+yá obax' nimóga nuro pírán+ñf meán+ñ+yá niaíw'yo múrop'r'á eñag+ nán+ meanf r+r+x+ñ+ñ.” ñ+r+ñ+r+ eán+ñag+ nán+ searar+ñ+ñ.

²⁸ G' ñ+r+x'meáy+ñé, Eb+r'amom+ s'm+man'yo dán+ Gor+xo “E ñ+siim'ár+ñ+ñ.” urár+ñ+pimi dán+ Aisako x+r+ñ+pa ax'p+ e imón+g'áy+ñér+ñ+ñ.

²⁹ Íná niaíw' ap+x' ox' t'ñ+ nemero x+rar+g'ápa x+r+ño, o niaíw' Gor+xoyá kw'y'pimi dán+ x+r+ñom+ xean+ñf wikár+g'r+ñ+ñ. Agw+ en+ ax'p+ e xean+ñf seaikáran+ro yar+ño+.

³⁰ E seaikáran+ro yar+ñag'á aiw+ B+kw'yo dán+ pío+ r+ñ+ñ+? Ayf re ñ+r+ñ+r+ eán+ñ+ñ, “X+náín+ñf nimón+r+ om+ñf wiir+ñ+ñ+ t'ñ+ xegf niaíwom+ t'ñ+ m+x' x'fowárei. X+náín+ñf nimón+r+ om+ñf wiir+ñ+yá xewaxo t'ñ+ d+x' ap+x', r+náín+ñf nimón+r+ om+ñf m+siipa yar+ñ+yá xewaxo t'ñ+ awaú ñ+waún+ d+x' d+ñ+p+ t'g'íwaú nimón+r+ am+pí xanox+yá m+meapa éf+isix+ñ+r+ r+rar+ñ+ñ.” ñ+r+ñ+r+ eán+ñ+ñ.

³¹ Ay+ñán+ g' ñ+r+x'meáy+ñé, Kiraisom+ d+ñf w+kw'roar+ñwaéne x+náín+ñf nimón+r+ om+ñf

wiiar+ñiyá niaíwenén+ñf mimón+ñwini. Xinán+ñf nimón+rí om+ñf m+wiipa yar+ñiyá niaíwenén+ñf imón+ñwini.

5

“Gw+ñ+ñf yíron+ñwaéne ámi gw+ yár+ñ+pax+ mimón+pa éwan+g+ñi.” ur+ñf nán+r+ñi.

¹ Pipi oimón+poy+ñ+rí mar+ái, gw+ yíron+ñwaénén+ñf oimón+poy+ñ+rí Kiraiso gw+ñ+ñf neaíkweawár+ñ+r+ñi. Ay+ñán+ sey+né eñf neán+ro ñweá+r+x+ñi. Ámi ñw+ ikax+pi nix+dirane gw+ om+ñf yan+wá nán+ odipi sámí xe oneayipoy+ñ+rí sñw+ m+w+ñ+pa é+r+x+ñi.

² Nion+ Poron+ sear+m+pi ar+ía ókiar+ ñimón+poy+. Ñw+ ikax+ r+ñ+ñ+pi nix+dir+ñ+pi dani wé rón+ñf imón+p+r+ xe iy+ s+m+ s+ó oneawákwipoy+ñ+rí sñw+ ñ+w+ñ+rónáy+, Kiraiso ñiper+ná áma ñyon+ nán+ eñ+pi nan+ wí seaim+x+pax+ men+ñi.

³ Áma xe iy+ s+m+ s+ó oneawákwipoy+ñ+rí sñw+ w+ñar+g+ía wiy+ wiy+né ámi dir+r+ bi oseaim+ñi. Api e nerónáy+, ñw+ ikax+ r+ñ+ñ+y+ bini x+d+pax+man+.

Ñipi+ni x+d+r+x+ñi. ⁴ Seg+ ñw+ ikax+ r+ñ+ñ+pi x+dar+g+ápimi dani Gor+xo “Wé rón+g+áy+ñér+ñi.” near+w+ñ+g+ñ+rí yar+g+áy+ r+xa Kiraiso tñ+ gw+ñ+ñf íkwam+x+ñ+g+ár+ñi. Gor+xo wá ñiseawian+rí seai+ñ+pi r+xa r+w+m+ñ+ ñimamoro yar+ño+.

⁵ Wiy+né e yar+ñag+á a+ nene Kiraisom+ dñf ñ+w+kw+r+r+ñ+pi dani dñf re ikw+m+ñw+ni, “Ñw+ ikax+ x+dar+ñwápimi dani mar+ái, Gor+xo xewan+ño ner+ñ+pi dani ‘Wé rón+g+áy+ñér+ñi.’ near+ñ+r+ñi.” ñyawi+irane

oyá kwíyípi ení sîxí neaímîxííppimî dání dîñí e ikwímonjwîni. ⁶ Ayí rîpi seararîñîni. Ámá Kiraisî Jisaso tíni níkárinîrîná rîxa iyí símí sîó wákwínîñáná níkárinîrînárani, mîwákwínîñáná níkárinîrînárani, ayí ananîrîni. E nerî aí Gorîxo wimónarîñîpi oyaneyînrîná epírîpi, ayí rîpirîni. Kiraisomî dîñí nîwîkwírorîñîpimî dání á máyo dîñí sípî nîwiro arîrá wiarîgîápîrîni.

⁷ Seyîné iwamîó Kiraisomî nuxîdiróná ámá yamîyamúrónîgî ninîróná añîni wiárf múroarîgîáyî yapî nimónîro yagîárîni. E nero aí go seapîronjagî xwîyíá nepaxîñî imónîñîpi síni xîxenî mîxîdarîñoî? ⁸ Dîñí seyîné agwî íá xîrîgîápi Gorîxonîyá oimónîpoyînrî wéyo íá seaumîrîñomî dání arîá wigîápi manî. ⁹ Ewayí xwîyíá ámaéne rarîñwá rîpi nání dîñí mópoyî. Bisîkerîá síñîpimî yisí bî onîmiápi táná nîmîni íkwianjwî eapînárarîñîrîni. Seyîné yarîgîápi apîniñî mimónîpa renî? ¹⁰ E nîsearîrî aí “Seyîné nanî xîxenî imónîñîpi nepîrîárîni.” nîseaiaiwîrî nání dîñí síñá neánarîni. Seyîné Ámînáo tíni íkárinîgîá enjagî nání “Dîñí xegî bî mîxîrîf nionî xîrîñá axîpi nîxîrîpîráoî.” nîseaiaiwîrî nání dîñí síñá neánarîni. Ayá searemoarîño go go enjagî aiwî “Gorîxo ananî pírf umamonîárîni.” nimónarîni. ¹¹ Gî nîrîxîmeáyîné, nionî yarîñápi nání píranîñî dîñí mópoyî. Nionî ámá wî rarîgîápa xwîyíá yayí neainarîñîpi wá nîrîmerîná nepa rîpi nîrîrînáyí, “Jisasomî dîñí nîwîkwírorî aiwî iyí símí enî sîó wákwínîpoyî.” nîrîrînáyí, pí nání gî Judayí síni xeanîñî níkárarîñoî?

Nioni nepa e niriiri siŋwiriyaí, Judayaí “Kiraiso nene nani yoxáípami neapeinirini.” urarinjapi arfa ninirona apimi daní simiriri niniro oreámioapaxímani. ¹² “Áma ayá searemoarigfáyí wigí iyí símí sfo níwákwiniro pini wiárigfápi sfo níwákwiní inayirixini.” nimonarini.

¹³ Gí niriixímeáyíné, Gorixo gwí miyinigfáyíné oimónipoyiniri wéyo fá seaumiriníyíné imóninagáa aiwi “Pí pí nani feapá neainarinjipi yaníwá nani njwí ikaxí rininjipimi daní gwíninjí neaikweawarinjenerfani?” niyaiwiro api mepa éirixini. E mepa neróna diní sipi inarigfapimi daní xixe arira niga úirixini. ¹⁴ Njwí ikaxí nipiini, ayí xwiyfá ná biní ripimi ikwíkwírí inini, “Jiwaninjaxi diní sipi inarinjipa áma wíyo eni axipi wirini.” rininjí apimi ikwíkwírí inini. ¹⁵ E nerí aí seyíné api miní síwí xixe síwí niroga wiápinimearinjipáninjí nimóniro xixe ríromí inipirixiniri nani ikwairiri seaiarinjini.

Íeapá winarinjipimi daní epaxipi tñi kwíyipi nipemeámi warinjipimi daní epaxipi tñi nánirini.

¹⁶ Nioni seararinjapi, ayí ripirini. Gorixoyá kwíyipi xe níneaipemeámi ouniri siŋwí níwínirónáyí, pí pí miní seainarinjipi xe oneaininiri epírfámani. ¹⁷ Ayí rípi nánirini. Miní seainarinjipi, ayí kwíyipimi xwámámí wiminiri yarinjirini. Kwíyipi eni miní seainarinjipimi xwámámí wiminiri yarinjirini. Miní seainarinjipi tñi kwíyipi tñi áma mídímídáni nímearori mixel inarigfápininjí imóninagáa nani rarinjini. Ayínani kwíyipi xe níneaipemeámi ouniri siŋwí níwínirónáyí,

amipí mihí seainarihípimi dání oyaneyinri seaimónarihípi ananí epaxí mimónini.

18 Kwíyípi xe nineaipemeámi ouniri sijnwí niwinirónáyí, ηwí ikaxí eánihípi xfdípiri nání gwínihi míseayárinini. 19 Mihí inarigíapi nání áamá niyinéni sijnáni seaimónini. Mihí niniróná rípi yarigíárinini. íwí iniro piaxí weánipaxípi ero rípeánaniro nání yarigíápi ero 20 ηwíapimi mewero ayáí ero símí tñni iniro mixelni riniro sipí dihi yaiwiniro mixí kñiro xixewiámí riniro ewáramóniro xepixepá róniro 21 sijnwí íwí winiro iniigí xwapí ninimáná papíki ero papíki neróná uyínií ero xixegíni api api imónihípi eni ero yarigíárinini. Eniná ikwairirí seainápa ámi axípi ikwairirí oseaimini. Áamá api api yarigíáyírani, apñihí imónihípi eni yarigíáyírani, ayí Gorixoyá xwioxíyo wí páwipíríámani. 22 E nerí aí áamá kwíyí Gorixoyápi xe nineaipemeámi ouniri yarigíáyí rípi yarigíárinini. Áamáyo dihi sipí wirowi dihi níá winiri niwayiróniro ηwearo ayíni xe óí oneaimópoyinri sijnwí winiro ayá urimixiro píraníhi wirowi áamá dihi unwiráripaxípinini ero 23 ayá ririmixí wipaxí imóniro nipíreániro yarigíárinini. Nwí ikaxí bimi dání api nipini rinihípi bi “Mepani.” mirinini. 24 Áamá Kiraisí Jisasoyá imónigíáyí wigí xámi nipikwiní mimónigíápi —Api sipí nání mihí winiro íeapá winiri yarigíápinini. Api ríwí nimoríná ríxa yoxáfpámínihi niyekwíroáritro pikiarigíawixini. 25 Kwíyípi dihi niyimihí ríxa síxí neamímoní enagí nání api nineaipemeámi ouninri

yarin̄pa oxídaneyi. ²⁶ Negí wíyí wiyíné m̄ixí m̄imeak̄n̄n̄pa oyaneyi. Símisí mainen̄pa erane sipí d̄in̄j̄ m̄iyaiwin̄pa erane oyaneyi.

6

“Xixeḡn̄i b̄i b̄i ar̄irá in̄f̄rix̄n̄i.” ur̄in̄j̄ n̄án̄ir̄n̄i.

¹ Gí n̄ir̄ix̄meáȳné, seḡyí wo uȳn̄if̄ éagi n̄iw̄n̄imear̄n̄áȳ, kw̄ȳtp̄i nipemeám̄i seawar̄in̄ȳné sipí éomi awayin̄i san̄ion̄w̄ir̄ár̄f̄rix̄n̄i. E neróná seáȳi e nimón̄iro “Sipí x̄fo éf̄pa nene wí epaxeneman̄i.” m̄iyaiwipa éf̄rix̄n̄i. Seȳné en̄i f̄w̄í ax̄tp̄i ep̄f̄rix̄n̄ir̄i searar̄in̄i. ² Segí w̄in̄ȳí d̄in̄j̄ udud̄f̄ winar̄in̄j̄ imón̄in̄j̄p̄i wí w̄imeáagi n̄iw̄n̄ir̄n̄áȳ, ar̄irá w̄íf̄rix̄n̄i. Xixe e in̄f̄rix̄n̄i. Seȳné e nerónáȳ, ŋw̄í ikax̄í Kiraiso r̄in̄j̄p̄i x̄ixen̄i t̄n̄i yar̄in̄jo. ³ Ámá wo “Nion̄i seáȳi e imón̄in̄jáon̄ir̄n̄i.” n̄iyaiwinar̄in̄j̄aḡí aí o nepa seáȳi e mimón̄in̄ánáȳ, aȳí xewan̄in̄jo yap̄f̄ éwap̄n̄ar̄n̄i. ⁴ Wox̄in̄i wox̄in̄i d̄ix̄í yar̄in̄j̄p̄i p̄ir̄án̄in̄j̄ s̄in̄j̄w̄í anax̄íd̄inei. E ner̄íná xewan̄in̄j̄ox̄í “Apán̄i yar̄in̄j̄n̄i.” n̄isimón̄ir̄n̄á aȳí m̄ix̄í meak̄n̄in̄ipax̄f̄r̄n̄i. E ner̄i aí ámá wí t̄n̄i r̄fram̄in̄j̄ȳí nin̄ir̄i “Nion̄i yar̄in̄j̄ap̄i wí yar̄iḡf̄ap̄i t̄n̄i x̄ixen̄i mimón̄in̄i.” n̄iyaiwin̄ir̄i m̄ix̄í m̄imeak̄n̄in̄ipani. ⁵ N̄iȳf̄néni x̄ixeḡn̄i seḡí yar̄iḡf̄ap̄imi d̄áni seaímean̄f̄a en̄j̄agi n̄án̄i rar̄in̄j̄n̄i.

⁶ Ámá xw̄iȳf̄á Gor̄ixoȳap̄i ur̄éwap̄iyar̄in̄j̄ȳf̄ wiḡf̄ am̄ip̄i nan̄j̄ imón̄in̄j̄ȳf̄ b̄i n̄imearo wiḡf̄ ur̄éwap̄iyar̄in̄jom̄i b̄i m̄in̄i w̄íf̄rix̄n̄i. ⁷ Yap̄f̄ re méwap̄n̄ipa éf̄rix̄n̄i. Ámá wí Gor̄ixomi maj̄imaj̄f̄á n̄iwik̄ar̄imáná r̄iper̄ir̄f̄ umepax̄f̄r̄n̄i.

Ámá pí pí aiwá iwíá nura núfasáná xixeni apí miarigíá enagí nání raríñíni. ⁸ Ámá íeapá winaríñípiñí yarigíáyí, ayí ámá omíñíyo aiwá iwíá urarigíáyí yapí imóníñoi. Aiwá yóí épi miarigíápa wigí egíápimi dání nimiríñíñí neríná naníñípiríáríni. E epíríá aí ámá kwíyípi nipemeámi waríñípiñí xídarigíáyí wigí egíápimi dání nimiríñíñí neríná dñí niyímíñí tígíáyí imónípiríáríni. ⁹ Ámáyo naní níwiia nuranénáyí, aníñí neainíagí aí naní wíiaríñwápi píñí míwiárípa éwaníñíni. Ení samíñí míneawepa nerí píñí míwiárípa neríñáyí, aiwá míwáíná naníñí mianíwá enagí nání seararíñíni. ¹⁰ Ayíñáñí síní epaxí nimónírná ámá niyoni naníñí wíiwaníñíni. Negí Ámínáomi dñí wíkwírogíá nawíni imónígíáyo ayí anípaxí wíianíwáyíñíni.

“Kiraiso yoxáípámi dání neaiñípi náníni míxí meakíñípaxíñíni.” uríñí náníñíni.

¹¹ Ríwamíñí nioní gí wé tñí nearíná xwéni xwéni neáa waríñá rípi seyíné mí ómíxípoi. ¹² Ámá iyí símí sío owákwínípoiñíni xixoyípií seamearigíáyí, ayí wigí wíniyí “Apáni e imónígíáyí ríá yaríñoi?” oneaiwípoiñíni sío seawákwianíro yarigíáyíñíni. Ayí Judayí nene Jisaso yoxáípámi neaiñípiñíni dñí wíkwíroaríñagwi níneanírná xeaníñí neaikárípiñíni e yarigíáyíñíni. ¹³ Ayí wí ñwí ikaxí ríñíñí nípíni xixeni yarigíáyí mimóníñagíá aiwí seyíné sío seawákwíípi nání wárixá imónaníro nání seyíné iyí símí

só owákwaney+níro wimónar+ñ+ríní. ¹⁴ Ayf e yar+ñagfa aí nioní pípi nání seáyí e nímerí r+miméíni. Ámíná Jisasi Kiraiso yoxáfpámi níperfná neaiñpí náníní ní+rí yayf emfíní. Ayf rípi nání+ríní. Kiraiso yoxáfpámi neapeñpími dání áamá Gorixomí míxídarígfáyf yarígfápi s+ní emfa nání píyín+ñf imóní+rí gí síñwé w+n+ñae dání “Wígf yarígfápi ení píyín+ñf rfa imóníní?” yaiwirí eníni. ¹⁵ Só níwákwinírná ayf ananí+ríní. Míwákwinípa nerfná ayf ení ananí+ríní. Gorixo ámi xegf kwíyfpími dání síñf wí oimóní+poyíní+rí neaimíxífpí, ayf añipaxf imóní+ñf enagi nání seararí+ñíni. ¹⁶ Áamá nioní seararí+ñá apí fá níxíróro xídarígfáyo Gorixo wá wianí+rí níwayíróníro ñweapí+rí nání wiirí éwíní+gíní. Isirerí xfoyá imóní+gfáyo ení e éwíní+gíní.

¹⁷ Nioní Jisasomí xídarí+ñagi nání iwanf nímépeayígfápi ígí ríxa níwenagi nání wíyfné nioní dñf rfa níxepaxf ámi bí mepa éfrí+xíní. ¹⁸ Gf ní+ríxímeáyfné, Ámíná Jisasi Kiraiso wá seawianarí+ñfpími dání dñf síxí oseamímoní. “E oení.” nímonaríni.

Xwiyáá Gorixoyá Sinipirini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051